

Informace o změnách v daňových a souvisejících předpisech s účinností zejména k 1.1.2012

METIS Praha, spol. s r.o.
27.1.2012

Předkládáme Vám přehled změn v právních předpisech z oblasti daní, sociálního a zdravotního pojištění, které podle našeho přesvědčení zasáhnou plošně většinu subjektů. Mějte prosím na paměti, že tento materiál nemůže být vyčerpávající a jeho úkolem je upozornit na změny, které nastaly, nikoli poskytnout detailní návod pro řešení všech situací.

Změn účinných od 1.1.2012 není příliš mnoho. Z nejpodstatnějších vybíráme:

- zvýšení snížené sazby DPH z 10 na 14 procent,
- rozšíření okruhu nemocensky pojištěných osob (tedy osob, za které se musí platit sociální pojistné) o
  - členy kolektivních orgánů právnických osob,
  - některé individuální orgány právnických osob,
  - osoby pracující na základě dohody o provedení práce, pokud úhrn příjmů z takových dohod v kalendářním měsíci u tohoto zaměstnavatele převyšuje 10.000 Kč,
- valorizace nejrozličnějších konstant, zejména v oblasti sociálního pojištění.
- změna ve výpočtu cestovních náhrad při zahraničních pracovních cestách, zavedena povinnost (nutnost) krátit stravné při bezplatně poskytnuté stravě zaměstnanci, a to tuzemské i zahraniční.

Došlo též ke změnám zákoníku práce, z nich nás zaujaly:

- změnil se způsob, jakým je omezeno opakované sjednávání pracovního poměru na dobu určitou, interpretace nové textace těchto ustanovení však vyvolává pochybnosti i mezi odborníky na pracovní právo,
- je zvýšen roční limit pro dohody o provedení práce z 150 hodin na 300 hodin,
- je přípustně započtení libovolné pohledávky zaměstnavatele proti čisté mzdě, započtení se řídí § 580 a 581 občanského zákoníku,
- v evidenci odpracované doby je povinnost zaznamenávat čas počátku a konce práce, aby úřady mohly kontrolovat dodržování délky odpočinku mezi směnami.

Pracovněprávní vztahy jsou mimo naši profesní působnost.

CESTOVNÍ NÁHRADY TUZEMSKÉ

Předpis: zákoník práce č. 262/2006 Sb., změna zákonem č. 365/2011 Sb., vyhláška MPSV č. 429/2011 Sb.

Účinnost: 1.1.2012

	v roce 2011	v roce 2012	snížení stravného za každé hlavní jídlo
Tuzemské stravné			
5 až 12 hodin	63 až 74 Kč	64 až 76 Kč	o 70 %
přes 12 do 18 hodin	95 až 114 Kč	96 až 116 Kč	o 35 %
nad 18 hodin	149 až 178 Kč	151 až 181 Kč	o 25 %

Ke snížení stravného se přistupuje tehdy, pokud zaměstnavatel zaměstnanci zajistil alespoň jedno z hlavních jídel (snídaně, oběd, večeře) a zaměstnanec na ně finančně nepřispíval.

Dolní hranice je nárokem zaměstnance. Horní hranice je maximální náhrada pro organizační složky státu a příspěvkové organizace. Podnikatelé mohou zaměstnancům přiznat i vyšší náhrady než je horní hranice a nemusí snižovat stravné při poskytnutí jídla – ovšem s důsledky při zdanění na straně zaměstnance.

Náhrady do výše horní hranice, snížené za bezplatně poskytnutá jídla, jsou daňovým výdajem zaměstnavatele a nezdaňují se u zaměstnance. Náhrady nad tuto mez jsou daňovým výdajem zaměstnavatele a zaměstnanci se zdaní jako mzda.

Sazba náhrady za použití vlastního motorového vozidla zůstala oproti roku 2011 beze změn.

	v roce 2011	v roce 2012
osobní silniční motorové vozidlo	3,70 Kč	3,70 Kč
jednostopé vozidlo	1,00 Kč	1,00 Kč

Výše průměrných cen pohonných hmot pro výpočet cestovních náhrad, pokud zaměstnanec nedoloží skutečnou cenu PHM	do 31.12.2011	od 1.1.2012
benzin 91 oktanů	31,40 Kč/litr	nestanovuje se
benzin 95 oktanů	31,60 Kč/litr	34,90 Kč/litr
benzin 98 oktanů	33,40 Kč/litr	36,80 Kč/litr
motorová nafta	30,80 Kč/litr	34,70 Kč/litr

Podnikající fyzické osoby mohou pro výpočet výdajů podle § 24 odst. 2 písm. k) zákona o daních z příjmů za rok 2011 použít zde uvedené hodnoty stanovené vyhláškou MPSV pro rok 2011.

CESTOVNÍ NÁHRADY ZAHRANIČNÍ

Předpis: zákoník práce č. 262/2006 Sb., změna zákonem č. 365/2011 Sb., vyhláška MF č. 379/2011 Sb.

Účinnost: 1.1.2012

Mění se pásma, podle nichž se přiznává stravné.

Trvání cesty mimo ČR	výše zahraničního stravného	snížení stravného za každé hlavní jídlo
méně než 1 hodina	0	
1 h a více, do 5 hodin	1/3 denní výše stravného, jen pokud není nárok na tuzemské stravné	o 70 %
přes 5 do 12 hodin	1/3 denní výše stravného	o 70 %
přes 12 do 18 hodin	2/3 denní výše stravného	o 35 %
nad 18 hodin	plná denní výše stravného	o 25 %

Doba strávená na cestě mimo ČR, za kterou nenáleželo zahraniční stravné, se připočítává k době strávené na území ČR a může tak ovlivnit nárok na tuzemské stravné. Ke snížení stravného se přistupuje tehdy, pokud zaměstnavatel zaměstnanci zajistil alespoň jedno z hlavních jídel (snídaně, oběd, večeře) a zaměstnanec na ně finančně nepřispíval. Podnikatelé mohou zaměstnancům přiznat i vyšší náhrady a nemusí stravné snižovat při poskytnutí jídla – ovšem s důsledky při zdanění na straně zaměstnance.

Stravné v uvedené výši snížené za bezplatně poskytnutá jídla, je daňovým výdajem zaměstnavatele a nezdaňuje se u zaměstnance. Stravné nad tuto mez je daňovým výdajem zaměstnavatele a zaměstnanci se zdaní jako mzda.

Úprava kapesného při zahraničních pracovních cestách – do výše 40 % stravného před jeho krácením za bezplatně poskytnutá jídla – zůstává nedotčena.

PRO MZDOVÉ ÚČTÁRNÝ

MINIMÁLNÍ MZDA

Zůstává bez změny – 8000 Kč/měsíc a 48,10 Kč/hod.

DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI

Zálohová daň

Předpis: zákon č. 346/2010 Sb., 370/2011 Sb.

Výše slevy na dani na poplatníka se vrátila na hodnotu z roku 2010:

	v roce 2011	v roce 2012
ročně	23640 Kč	24840 Kč
měsíčně	1970 Kč	2070 Kč

Snížení slevy na dani v roce 2011 o 100 Kč měsíčně bylo v novinářském žargonu označováno jako „povodňová stokoruna“.

Zvyšuje se daňové zvýhodnění na dítě	v roce 2011	v roce 2012
ročně	11604 Kč	13404 Kč
měsíčně	967 Kč	1117 Kč

ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ ZAMĚŠTNANCŮ

Maximální vyměřovací základ

Maximální roční vyměřovací základ se pro zdravotní a pro sociální pojištění liší. Vychází se z tzv. „průměrné mzdy“ („průměrná mzda“ má pro účely sociálního a zdravotního pojištění speciální definici, je to součin dvou konstant, stanovených vždy na podzim vyhláškou MPSV). Maximální roční vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je 72-násobek této „průměrné mzdy“, v případě sociálního pojištění jen 48-násobek „průměrné mzdy“. Nižší maximální vyměřovací základ pro sociální pojistné souvisí s omezením základu pro výpočet důchodů, měsíční základ pro výpočet důchodu je nově omezen 4-násobkem „průměrné mzdy“; předpokládá se, že stejné zastropování pro odvod pojistného i pro výpočet důchodu by Ústavní soud ČR mohl shledat proporcionálním.

	v roce 2011	v roce 2012	
„Průměrná mzda“ pro soc. a zdrav. pojistné činí	24.739,05 Kč	25.136,70 Kč	měsíčně.

NEMOCENSKÉ A DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ ZAMĚŠTNANCŮ

Předpis: Zákon č. 187/2006 Sb. a jeho změny, zejména 365/2011 Sb., 470/2011 Sb.

Zrušení kategorie osob pojištěných jen důchodově

Sjednotil se režim nemocenského i důchodového pojištění. Společníci a jednatelé s.r.o. budou od roku 2012 účastni buď důchodového i nemocenského pojištění, nebo žádného z nich. Proto se ruší speciální sazba pojistného pro „zaměstnance“ (ve smyslu důchodového pojištění), kteří jsou pojištěni jen důchodově.

Pro účast společníků a jednatelů s.r.o. na pojištění, která je spojena s povinností platit pojistné, platí od roku 2012 obecná úprava, t.j. měsíční příjem alespoň 2500 Kč (dosavadní hranice 2000 Kč se zvýšila, viz níže).

Okruh pojištěných osob

Okruh osob – „zaměstnanců“ ve smyslu předpisů o sociálním pojištění, které jsou účastny nemocenského a důchodového pojištění, se rozšířil o

- členy kolektivních orgánů všech druhů právnických osob;
- tyto individuální orgány právnických osob: ředitel o.p.s., likvidátor, prokurista, vedoucí organizační složky zahraniční právnické osoby pocházející ze státu, s nímž ČR neuzavřela smlouvu sociálním zabezpečení;
- osoby pracující na základě dohody o provedení práce, pokud úhrn příjmů z takových dohod v kalendářním měsíci u tohoto zaměstnavatele převyšují 10.000 Kč,

Další podmínkou pro účast členů kolektivních orgánů a vyjmenovaných individuálních orgánů právnické osoby je, že příjem za výkon této funkce je považován za příjem ze závislé činnosti nebo funkčních požitků podle zákona o daních z příjmů. Tato podmínka bude zpravidla splněna.

V případě orgánů právnických osob bude při posuzování účastní na nemocenském a důchodovém pojištění nutno pečlivě rozlišovat, zda jde o individuální orgán či o člena orgánu kolektivního. Zatímco v případě právních forem a jejich orgánů detailně upravených zákonem bude situace přehledná, v případě občanských sdružení může být nutná pečlivá analýza stanov (srov.: činnost sdružení řídí tříčlenný výbor, který se skládá z předsedy, jednatele a pokladníka X činnost sdružení řídí předseda, jednatel a pokladník), obdobně v případě SVJ je orgánem (dokonce statutárním) výbor X pověřený vlastníkem.

S účastí na nemocenském pojištění se pojí povinnost odvádět sociální pojistné. Sazby jsou stejné jako pro zaměstnance v pracovním poměru a k 1.1.2012 se neměnily.

Pojištěné osoby mají nárok na nemocenské dávky, ale členové orgánů nemají nárok na ošetřovné (OČR). Nemocenské od státu náleží od 22. kalendářního dne nemoci. Za 1. až 21. kalendářní den zde vyjmenovaným osobám nenáleží ze zákona nic, protože výkon funkce se nepovažuje za druh práce ve smyslu pracovněprávních předpisů, zákoník práce se proto nepoužije. Nárok na obdobnou dávku od „zaměstnavatele“ by bylo možno sjednat ve smlouvě o výkonu funkce, šlo by však o plnění fakultativní, nad rámec zákona, a proto by se z něho odváděla daň ze mzdy, sociální i zdravotní pojistné.

U dohody o provedení práce se do limitu 10.000 Kč/měsíc započítává částka zúčtovaná zaměstnanci v konkrétním měsíci (tj. částka, která je za konkrétní měsíc uvedena ve mzdovém listě). V případě dohod na delší časové období s vyšší odměnou proto může být výhodné zúčtovávat odměnu postupně v jednotlivých měsících a ne až najednou při odevzdání práce. V případě, kdy zaměstnanec s týmž zaměstnavatelem uzavřel více dohod o provedení práce, je rozhodující součet odměn ze všech DPP zúčtovaných za daný měsíc.

Náklady na odměny členům kolektivních orgánů právnických osob mohou být daňově účinné

Jako částečnou kompenzaci za zpojištění odměn členům orgánů lze považovat zrušení ustanovení zákona o daních z příjmů, podle kterého byly až do konce roku 2011 náklady odměny členů kolektivních orgánů právnických osob nedaňové (§ 25 odst. 1 písm. d) zákona o daních z příjmů).

Minimální výdělek pro vznik účasti na pojištění

Zvýšila se hranice měsíčního výdělku, od které vzniká účast „zaměstnanců“ (ve smyslu zákona o nemocenském pojištění) na nem. a důch. pojištění:

	do roku 2011	v roce 2012
	2000 Kč/měsíc	2500 Kč/měsíc.

Maximální vyměřovací základ

Je stanoven ve výši 48-násobku tzv. „průměrné mzdy“ (viz výše).

Maximální roční vyměřovací základ činí	v roce 2011	v roce 2012
	1.781.280 Kč	1.206.576 Kč

Náhrada mzdy při nemoci

Nemocenské náleží až od 22. dne pracovní neschopnosti. Za prvních 21 dnů vyplácí zaměstnavatel náhradu mzdy. Ne všem pojištěným osobám, ale jen těm, které jsou v pracovněprávním vztahu (pracovní poměr, DPČ, DPP přes limit 10000 Kč/měsíc).

Valorizovaly se redukční hranice pro stanovení denního vyměřovacího základu, tyto hranice se přepočítávají i na hranice pro redukci průměrného výdělku při výpočtu náhrady za prvních 21 kalendářních dnů nemoci.

redukce průměrného hodinového výdělku			
0 Kč až 146,65 Kč	146,65 Kč až 219,98 Kč	219,98 Kč až 439,95 Kč	nad 439,95 Kč
90 %	60 %	30 %	—

(Redukční hranice jsou 0,175-násobek redukčních hranic pro výpočet nemocenských dávek.)

Zaokrouhlování není právním předpisem stanoveno (na rozdíl od výpočtu nemocenských dávek). Neoficiální stanoviska státních orgánů proto doporučují při výpočtech náhrady raději nezaokrouhlovat a počítat na několik (4 až 8 – v závislosti na tom, kdo je autorem doporučení) desetinných míst.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Dohody o provedení práce

Nově vzniká povinnost odvádět zdravotní pojistné i za zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce, pokud v daném měsíci je zaměstnanci zúčtována odměna převyšující 10.000 Kč. V případě, kdy zaměstnanec s tímž zaměstnavatelem uzavřel více dohod o provedení práce, se posuzuje překročení limitu 10.000 Kč za každou dohodu samostatně. Zde je rozdíl oproti sociálnímu pojištění.

Maximální vyměřovací základ

Je stanoven ve výši 72-násobku tzv. „průměrné mzdy“ (viz výše).

Maximální roční vyměřovací základ činí	v roce 2011	v roce 2012
	1.781.280 Kč	1.809.864 Kč

(NE) ZAMĚSTNÁVÁNÍ OBČANŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Předpis: Zákon č. 435/2004 Sb., nařízení vlády č. 518/2004 Sb., sdělení MPSV č. 435/2011 Sb.

Účinnost: pro rok 2011

Princip zůstal zachován, došlo pouze ke změně výše peněžních částek. Průměrná mzda za 1.-3. čtvrtletí roku 2011 pro výpočet plnění povinného podílu činí 23.726 Kč.

Pro zaměstnavatele, kteří mohou plnit svou povinnost odvodem do státního rozpočtu, činí odvod za jednu nezaměstnanou osobu se zdravotním postižením 2,5-násobek průměrné mzdy, tedy 59.315 Kč.

Organizační složky státu a státem zřízené právnické osoby (státní příspěvkové organizace, státní fondy, veřejné výzkumné instituce, veřejné vysoké školy) nemohou povinnost zaměstnávat občany se zdravotním postižením plnit formou odvodu do státního rozpočtu. Nesplní-li svou povinnost zaměstnáváním nebo odebíráním výrobků, odvod jim předepíše úřad práce platebním výměrem.

ZÁKONNÉ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

K 1.1.2012 beze změn.

PRO FYZICKÉ OSOBY, ZEJMÉNA OSVČ

DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Předpis: zákon č. 346/2010 Sb., 370/2011 Sb.

Výše základní slevy na dani se vrátila na hodnotu z roku 2010. Zvýšilo se daňové zvýhodnění na dítě.

	v roce 2011	v roce 2012
základní sleva na dani ročně	23640 Kč	24840 Kč
daňové zvýhodnění na dítě ročně	11604 Kč	13404 Kč

Výdajové paušály pro fyzické osoby

Od roku 2011 zákon upřesňuje, že příjmy z pronájmu obchodního majetku (pojem „obchodní majetek“ je zde užít ve smyslu zákona o daních z příjmů) se posuzují jako příjmy podle § 7. Zařazení těchto příjmů pod § 7 se doposud udržovalo výkladem a tradicí. Výdajový paušál pro příjmy z pronájmu obchodního majetku bude činit 30 % bez ohledu na předmět činnosti podnikatele, shodně s paušálem pro § 9.

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

OSVČ, která vykonává hlavní činnost, je vždy povinně účastna důchodového pojištění.

OSVČ, která vykonává vedlejší činnost, vznikla za rok 2011 účast na důchodovém pojištění, pokud příjmy po odpočtu výdajů dosáhly alespoň 59.376 Kč (popř. 1/12 za každý započatý kalendářní měsíc, v kterém byla samostatná činnost vykonávána). OSVČ, která vykonává vedlejší činnost a nedosáhla uvedeného zisku, se může k účasti na důchodovém pojištění přihlásit dobrovolně. Pojistné za dobrovolnou účast na důchodovém pojištění za rok 2011 činí nejméně 8.820 Kč.

Vyměřovací základ, z něhož se počítá pojistné, činí 50 % ze zisku (rozdílu mezi příjmy a výdaji).

Sazba důchodového pojištění činí 29,2 % z vyměřovacího základu.

Výše měsíčních záloh se odvozuje stejně jako nyní z výsledku hospodaření v předchozím roce. Až do podání Přehledu se platí zálohy v původní výši. Pro výpočet nové výše záloh se vychází z údajů za rok 2011. Tyto nové zálohy se platí až do podání Přehledu za rok 2012.

Minimální měsíční vyměřovací základ pro důchodové pojištění v roce 2011 činil

- u osob vykonávajících hlavní činnost 6185 Kč (min. pojistné činí 1807 Kč),
- u osob vykonávajících vedlejší činnost 2474 Kč (min. pojistné činí 723).

Maximální roční vyměřovací základ za rok 2011 činí 1.781.280 Kč.

Minimální měsíční vyměřovací základ pro důchodové pojištění v roce 2012 činí

- u osob vykonávajících hlavní činnost 6285 Kč (min. pojistné činí 1836 Kč),
- u osob vykonávajících vedlejší činnost 2514 Kč (min. pojistné činí 735).

Maximální roční vyměřovací základ za rok 2012 činí 1.206.576 Kč.

Osoby, které vykonávají vedlejší činnost, budou povinně účastny důchodového pojištění za rok 2012, pokud jejich zisk za rok 2012 bude činit alespoň 60.328 Kč. Do této hranice je účast na důchodovém pojištění OSVČ dobrovolná.

Lhůta pro placení záloh na pojistné za měsíc X zůstává od 1.(X+1). do 20.(X+1).

Lhůta pro placení doplatku pojistného zůstává 8 dnů po datu skutečného podání Přehledu za uplynulý rok.

Lhůta pro podání Přehledu je 1 měsíc od konce lhůty pro podání přiznání k dani z příjmů.

NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Účast na nemocenském pojištění OSVČ je i nadále dobrovolná.

Základy pro platbu nemocenského pojištění OSVČ jsou od roku 2011 opět navázány na výši základů pro výpočet záloh na důchodové pojištění, jako tomu bylo do konce roku 2008. OSVČ, která se rozhodne být nemocensky pojištěna, se automaticky považuje za OSVČ vykonávající hlavní činnost pro účely důchodového pojištění (a tedy s povinností platit zálohy na důchodové pojištění).

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Minimální pojistné OSVČ	do 31.12.2011	od 1.1.2012
minimální měsíční vyměřovací základ	12.370,00 Kč	12.568,50 Kč
minimální měsíční pojistné	1.670 Kč	1.697 Kč
Maximální pojistné OSVČ	za rok 2011	za rok 2012
maximální roční vyměřovací základ	1.781.280 Kč	1.809.864 Kč
maximální měsíční záloha	20.040 Kč	20.360 Kč
Při zjišťování, zda došlo k překročení maximálního vyměřovacího základu, se vyměřovací základy ze zaměstnání a z Přehledu OSVČ sčítají.		
Pojistné samoplátců (OBZP)	do 31.12.2011	od 1.1.2012
minimální měsíční vyměřovací základ	8.000 Kč	8.000 Kč
minimální měsíční pojistné	1.080 Kč	1.080 Kč

Lhůta pro placení záloh na pojistné OSVČ za měsíc X zůstává od 1.X. do 8.(X+1).

Lhůta pro placení doplatku pojistného je nově stanovena na 8 dnů po datu skutečného podání Přehledu. V tomto ohledu došlo ke sjednocení úpravy se sociálním pojistným. Dosavadní lhůta činila rovněž 8 dnů, ale počítala se od data podání přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Lhůta pro podání Přehledu je 1 měsíc od konce lhůty pro podání přiznání k dani z příjmů.